

İhmal ve İstismarı Önleme Projesi

FARK ET, DURMA, SES OL!

Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü koordinasyonunda Nilüfer, Osmangazi, Yıldırım, Kestel Rehberlik ve Araştırma Merkezi iş birliği ile yürütülmekte olan "İSTOP - İhmal ve İstismarı Önleme Projesi" nin amacı; okullarda çalışan yöneticiler, okul psikolojik danışmanları, öğretmenler ve yardımcı personeller ile öğrenciler ve ebeveynlerinin ihmal ve istismarı önleme, tanıma ve bildirme konularında bilgi, beceri ve farkındalıklarını arttırmaktır. Bu kapsamda gerçekleştireceğimiz çalışmamıza hoş geldiniz.

ÇOCUK KİMDİR?

ÇOCUK

Çocuk Hakları Sözleşmesi

5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu

1.Madde: 18 yaşından küçük her insan çocuk sayılır.

3. Madde: Daha erken ergin (reşit) olsa bile 18 yaşını doldurmamış kimse çocuk sayılır.

6. Madde: Çocuk deyiminden 18 yaşını doldurmamış kişi anlaşılır.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ İLE ÇOCUKLARIMIZIN;

ÇOCUK HAKLARI

Yaşama

Gelişme

Katılım

Korunma

GÜVENCE ALTINA ALINMIŞTIR.

- Çocuğa kötü muamele dünyanın her yerinde görülen çok ciddi bir sorundur ve kötü muamelenin tipi, cinsiyet, coğrafi bölge ve diğer faktörlere bağlı olarak değişmekle birlikte, %35'e kadar görüldüğü tahmin edilmektedir.
- Genel olarak, mağdurların % 78.5'inin daha önce ihmal deneyimi olduğu, en yaygın kötü muamele biçiminin ise mağdurların % 9.1'inin maruz kaldığı cinsel istismar olduğu açıklanmıştır.

İHMAL

Çocuğun;

- Beslenme(Sağlıklı beslenme için gerekli tedbirleri almamak)
- Giyinme(mevsime ve yaşına uygun giyinmesini sağlamamak)
- Barınma
- Tıbbi Bakım
- Eğitim(okul çağı çocuğunu okula göndermemek)
- Uygun gözetim(Güvenliğini sağlamak)

gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmaması, kendisine veya bir başkasına zarar vermesini engelleyecek türden tedbirlerin alınmamasıdır.

İSTİSMAR

0-18 yaş grubundaki çocuğun;

✓Sağlığını,

✓Fiziksel gelişimini,

✓Psiko-sosyal gelişimini

bilerek veya bilmeyerek olumsuz etkileyen
her türlü harekete “ÇOCUK İSTİSMARI” denir.

FİZİKSEL İSTİSMAR

Çocuğa karşı; sağlığına, yaşamına, gelişimine veya onuruna zarar veren ya da zarar verebilme olasılığı yüksek, kasıtlı fiziksel güç kullanılmasıdır.

Ör. Tokat, yumruk ve/ veya tekme atmak, ısırarak, yakmak, vurmak, saç veya kulak çekmek, sarsmak, eşya fırlatmak, belirli nesnelere zarar vermek vb.

Dikkat!!!!

İstismar yaralanması ile kaza yaralanması arasındaki farklar

1-yaralanma sıklığı

2-yaralanmaların mantıklı bir açıklamasının olmaması

3-yaralanmaların nerede olduğu

Kaza sonucu oluşan yaralanmalar vücudun kemik kısımlarında olurken, istismar sonucu oluşan yaralanmalar yumuşak dokularda (bacakların iç kısmı gibi) olur.

EKONOMİK İSTİSMAR

Çocuğun fiziksel ve zihinsel gelişimini olumsuz etkileyen, yaşı ve gücü ile orantılı olmayan işlerde ucuz emek olarak çalıştırılmasıdır.

CİNSEL İSTİSMAR

Çocuğun tam olarak anlayamadığı, onay vermesinin mümkün olamayacağı, gelişimsel olarak hazır olmadığı ya da toplumun yasalarına, sosyal normlarına aykırı olacak şekilde bir cinsel etkinliğe dahil edilmesidir.

Temas içeren cinsel istismar örnekleri:

- Cinsel dokunma/ özel bölgelere temas içeren her türlü davranış
- Pornografi ve fuhuş yoluyla yapılan cinsel sömürü
- Tecavüz

Temas içermeyen cinsel istismar örnekleri:

- Röntgencilik, teşhircilik
- Pornografik öğeler içeren fotoğraf, video göstermek
- Sözlü olarak taciz etme ve cinsel içerikli konuşmalar yapmak

Nasıl fark edilir?

- Yürümede ya da oturmada zorluk
- Dudak/ ağız çevresinde şişme, kızarma, morarma
- Alt ıslatma, parmak emme gibi yaşıyla uyumsuz davranışlar
- Arkadaşlarına yönelik artan el şakaları ve dokunma girişimleri
- Yaşının çok üzerinde cinsel bilgiye sahip olma
- Sık sık ve toplu ortamlarda sergilenen çocukluk çağı mastürbasyonu
- Temas içeren durumlarda belirtileri gözlemlemek daha kolaydır. Temas içermeyen cinsel istismarda çocuğun duygu durumundaki değişiklikleri gözlemlemek önem kazanmaktadır.

Cinsel istismar konusunda hikaye uyduran çocuk sayısı çok azdır. Eğer bir çocuk cinsel olarak istismar edildiğine ilişkin bilgi veriyorsa temel yaklaşım çocuğa inanmak olmalıdır.

DUYGUSAL İSTİSMAR

- Aşağılama, yalnız bırakma, ayırma,
- Korkutma, yıldırma, tehdit etme, suça yöneltme,
- Önemsememe, küçük düşürme, alaylı konuşma,
- Lakap takma, aşırı baskı ve otorite kurma
- Duygusal bakımdan gereksinimlerin karşılanmaması,
- Sık eleştirme, yaşının üstünde sorumluluklar bekleme,
- Kardeşler arasında ayırım yapma, değer vermeme,

İhmal ve İstismar Sonucu Yaşan Kaygı ve Stres Bozukluğu Tepkileri

- Depresyon- aşırı üzüntü değersizlik duygusu intihara yatkınlık
- Travma sonrası stres bozukluğu – kaygı panik aşırı tetikte olma durumu
- Unutkanlık aşırı hayal kurma trans benzeri durumlar
- Uyku/yeme bozuklukları
- Suç işlemeye yatkınlık
- Alkol uyuşturucu ve sigara bağımlılığı- madde kullanımı
- Kendine zarar verme- kesme/yakma

Doğru Bilinen Yanlışlar

Yanlış- İstismar failleri çocuğun tanımadığı ve tehlikeli olduğu her halinden belli olan kişilerdir.

Doğru- İstismar faillerini tespit etmek her zaman kolay değildir. Çocuğun en yakınındaki kişiler olabileceği gibi iyi giyimli, eğitimi, çevresi tarafından sevilen ve sayđı duyulan kişilerin de istismar faili olması karşılaşılabilen bir durumdur.

Yanlış- çocuğu yanlışından döndürmek veya hizaya sokmak için bir tokat atmak ya da hakaret etmek normaldir.

Doğru- Niyet ne olursa olsun fiziksel veya duygusal bütünlüğe karşı yapılan her eylem istismardır ve suçtur. İstismar birey üzerinde yıkıcı etkilere sebep olur.

Doğru Bilinen Yanlışlar

Yanlış- İstismara uğramış olsaydı durumu hemen açıklardı, üstünden bu kadar zaman geçmiş kesin yalan söylüyor.

Doğru- İstismara uğrayan çocuk/ergen/yetişkin Korku utanç suçluluk gibi duygular nedeniyle yaşadıklarını anlatmakta zorlanabilir. Aradan zaman geçmesi yalan söylediği anlamına veya olayın yaşanmadığı anlamı gelmez.

Çocuğun Cinsel İstismarı Konusundaki Gerçekler

- Hemen her zaman istismar büyük bir gizlilikle yapılır. Ailedeki hiçbir yetişkin muhtemelen yanlış bir şeylerin yaşandığından hiç şüphe etmeyecektir.
- Çocuğun da duyguları çok karmaşık olacağından kime neyi söyleyeceğini bilemeyebilir.
- Aileden birine zarar vermekle çocuğu tehdit edebilir.
- Bir şekilde istismarın gerçekleşmesi ya da sürmesinde çocuğun sorumlu olduğuna onu inandırmaya çalışır.
- *Eğer birine söylersen beni evden uzaklaştırırlar ve ailemiz bölünür.*
- *Birine söylemenin yararı olmaz, ne de olsa sana inanmayacaklar.*
- *Bir kelime edersen seni öldürürüm.*
- *Küçük çocuklar-babayı/dayıyı ağabeyi böyle severler.*

İstismarcının buradaki amacı yaşananların her ailede yaşanan normal yaşantılar olduğuna çocuğu inandırmak ve başkalarına söylemesini engellemektir.

Çocuklarımızı Nasıl Güvende Tutabiliriz?

- **Mahremiyet eğitimi** çocuğun kendine ve diğerlerine yönelik özel alan farkındalığı kazanmasını sağlayan bir eğitim sürecidir.
- Mahremiyet eğitimi yalnızca çocuğun vücuduna ait özel bölgeleri kapsamamaktadır. Çocuğun eşyaları, fotoğrafları, duygu ve düşünceleri gibi ona ait olan ve başkalarıyla paylaşmak istemedikleri de çocuğun mahremidir.

Çocuklarımızı Nasıl Güvende Tutabiliriz?

- *Küçük yaşlardan itibaren kişisel mahremiyet algısı oluşturulmalı.*
- *Herkesin yanında giyinilmemesi gerektiğini, giyinirken ve tuvalette iken kapıyı kapatmayı öğrenmeli!*
- *Anne-baba da mahremiyetini koruyarak çocuğa örnek olmalı.*
- *Yalnız başına tuvaletini ve banyosunu yapamayan çocuklar sadece aileden yardım isteyebileceğini bilmeli.*
- *Küçük yaş çocuğunuz banyo yaparken hep aynı ebeveyn ile banyo yapmalı... Değişik kişilerin(anneanne, babaanne, dede, baba, anne vb.) çocuğun mahremini(vücudunu) görmesi, herkes vücudumu çıplak görebilir algısı geliştirmesine, normalleştirmesine neden olur!*

➤ *Çocuğun sosyal medya kullanım süresi ve bazı sitelere erişim sınırlandırılmalıdır.*

➤ Çocuğun aile içinde görüş ve önerileri alınarak **hayır diyebilme becerisi** geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Çocuklara herhangi birsinin onları incitmeye kalkarsa onlara hayır demeleri gerektiğini öğretin. Çünkü birçok çocuğa büyüklerin söylediklerine itaat etmeleri öğretilmiştir.

➤ Şartlar doğrultusunda kız ve erkek çocukların odaları/uyku mekanları ayrılmalı.

- Çocuklarınıza güvenliklerini korumak için gerekirse kendilerine zarar veren kişiden kaçmak, yüksek sesle bağırarak ve onu tekmelemek gibi bazı kuraldışı davranışlarda bulunabileceklerini anlatın.
- Aileden izinsiz arkadaş ve komşu evlerine gitmemesi gerektiğini öğretin.
- Çocuklara herhangi bir kişinin kendisinin bedenine hoşuna gitmeyecek şekilde dokunmasına izin vermemesi gerektiği öğretilmeli. İyi ve kötü dokunma üzerine çocuklarla konuşularak iyi ve kötü dokunmaları ayırt etme ve kendini koruma konusunda güçlenmelerine destek olunmalı.

- *Çocuğunuza, kimlerin kendisine dokunabileceğine, öpebileceğine ve sarılabileceğine kendisinin karar verme ve hayır deme hakkını vermeli, bu hakkının olduğunu bilmesini sağlamalıyız.*
- *Çocuklarınıza bedenlerinin kendilerine ait olduğunu, özellikle iç çamaşırları ile kapatılan bölgelerin çok özel bölgeler olduğunu ve kimsenin bu bölgelere dokunma hakkının olmadığını anlatın*

- *Çocuklarınızı dudaktan öpmeyin. Dudaktan öpmenin normal olduğu mesajını alan çocuk, istismar durumunda bu davranışı normalleştirebilir. İstemiyorlarsa yanaklarından da öpmeyin. Çocuğunuz istemediği halde onu öper veya sarılırsanız istemeseler de büyüklerin bu davranışları yapabileceği algısı oluşur.*
- *Cinsellik konusunda çocuklarınızı bilgilendirin. Cinsel konuları paylaşmaktan çocuklarınızın sorularını cevaplamaktan çekinmeyin.*
- *Gizlilik, cinsel istismar yapan kişilerin en sık başvurdukları taktiklerden biridir. Bu nedenle çocuklara iyi sır ile kötü sır arasındaki farklar öğretilmelidir. Çocukları rahatsız eden, onları ürküten ya da üzen tüm sırlar kötü sırlardır ve saklanmamalıdır. Güvenilir bir yetişkine anlatılmalıdır.*

İhmal ve İstismar Durumuyla Karşılaşırsam Ne Yapmalıyım?

- Onu dinlemeye hazır olduğunuzu gösteriniz. Onu dinleyerek inandığınızı, bunun onun suçu olmadığını, olanlardan dolayı üzüldüğünüzü ve yardıma hazır olduğunuzun mesajını verin.
- Cinsel istismar oluşmuşsa mutlaka önce ilgili kurumlara başvurulmalı, vücutta ve giysilerde hiçbir temizlik yapılmadan muayeneye gidilmelidir. **Deliller için ilk 72 saat çok önemlidir.** Banyo yapmak, giysileri değiştirmek gibi davranışlar saldırganın ve suçun belirlenmesinde yardımcı olabilecek ipucu ve kanıtların yok olmasına yol açabilir.
- Tüm ihmal ve istismar türleri için bildirim yükümlülüğü zorunludur.

Bildirim Yükümlülüğü

Türk Ceza Kanunu 278. Madde(Suçu Bildirmeme)

“İşlenmekte olan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır ve mağdurun on beş yaşını bitirmemiş bir çocuk, bedensel veya ruhsal bakımdan engelli olan ya da hamileliği nedeniyle kendisini savunamayacak durumda bulunan kimse olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, yarı oranında artırılır” ifadesi belirtilmektedir.

Eğer Bildirimde Bulunmazsanız...

- Çocuğun istismarı ve çocuğa yönelik istismarın şiddeti de giderek artar.
- İstismarcı cezasız kalır ve yaptığıнын onaylandığını, hakkı olduğunu düşünmeye başlar.
- Başkalarını da istismar etmeye başlayabilir.

Çocuğun;

- Özsaygısı ve kendine güveni kaybolur.
- Hayata güveni ve saygısı azalır.
- Yaşamın doğruları ile ilgili yanlış inançları oluşur.
- Gelecek beklentisi ve ümidi söner.
- Kendisi de istismarcı bir erişkin olabilir.
- Ölebilir...

Bir çocuk, suçun mağduru olduğunda suçu yetkili makamlara (polis veya savcılık) **ihbar ve şikayet** edebilir. Ayrıca çocuğa karşı işlenen suçtan bir şekilde haberi olan **herkesin** bu bildirimde bulunması gerekir.

İstismar veya ihmal vakaları ile karşılaştığınızda başvurabileceğiniz yerler;

Bursa Emniyet Çocuk Şube Müdürlüğü 0 224 270 54 86

Çocuk İzlem Merkezi 0 224 223 03 68

Bursa Barosu Çocuk Hakları Komisyonu 444 50 99

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 183

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Bursa İl Müdürlüğü

0 224 223 19 26

“Ben öyle bilirim ki; yaşamak, berrak bir gökte çocuklar aşkına savaşımdır...”

İsmet Özel

